

MAASEUTU 2020

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

GOD PRAXIS I HÄLSOHANTERINGEN AV NÖTBOSKAP

13.00 Smittskydd och förhållanden i ladugården,

Gun Wirtanen, SeAMK och Jarkko Niemi, Naturresursinstitutet Luke

13.30 Goda produktionssätt, djurens välmående och djurhälsokrav

i djurhandeln, Tarja Paatero, ProAgria

14.20 Goda produktionsmetoder i praktiken – Amkor och vattenbåsmattor

Starka kalvar med amkor samt goda erfarenheter av vattenbåsmattor i lösdriktladugård

& video: Smittskydd på vår gård, Lotta Stubb, Stubb Lantbruk

14.45 Råd & rön för praktiskt bruk, Gun Wirtanen

15.00 Tillfället avslutas

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
BIOLOGIA-INSTITUTET

SeAMK

NATURRESURSIINSTITUTET

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

**Tätä kohdetta on tuettu
Manner-Suomen
maaseudun
kehittämishjelmasta
2014-2020**

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

**Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom
djurproduktionen**

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
RURALIA-INSTITUTET

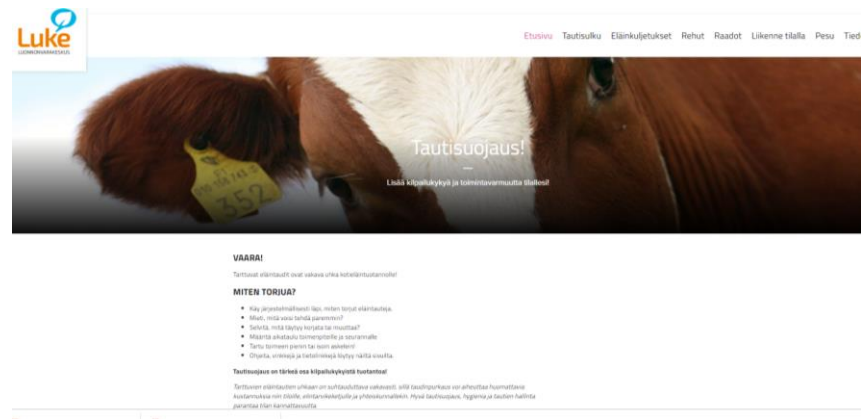
SeAMK

Luke
NATURRESURSIINSTITUTET

Kort om EläinBioTurva-projektet

- Målet är att förbättra hanteringen av djursjukdomssituationen i nöt-, gris- och fjäderfägårdar och via det få fram en mera konkurrenskraftig produktion. Målet är att ge uppdaterad information om sjukdomsskyddet i Södra och Mellersta Österbotten samt Österbotten på finska och svenska.
- Finansiering: Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–20
- Görs av: **Naturresursinstitutet & Helsingfors universitet Ruralia-institutet**
- Bekanta dig med hemsidan
→ www.luke.fi/biosecurity
(webbinarierna finns även på svenska)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

FARA!

Smittsamma djursjukdomar är ett allvarligt och växande hot mot produktionsdjuren.

HUR SKALL MAN BEKÄMPA RISKEN?

Gå igenom bekämpningsåtgärder för djursjukdomar.

Vad kan göras bättre?

Vad behöver fixas eller ändras?

Vad är tidsplanen för åtgärder och hur skall uppföljningen skötas?

Börja med att ta stora eller små steg - se råden i guiden!

Djurgårdens rätta
vardagsrutiner
STÖDER

EFFEKTIVT
SMITTSKYDDET

Smittskydd och förhållanden i ladugården

**Gun Wirtanen, SeAMK-Ruoka &
Jarkko Niemi, Naturresursinstitutet Luke**

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
BIOALIA-INSTITUTET

SeAMK

Luke
NATURRESURSIINSTITUTET

Innehåll

- Inledning
- Vilka kostnader och fördelar förknippas med smittskyddet?
- Varför är det viktigt att sköta om smittskyddet?
- I vilka smittskyddsområden finns det behov av förbättringar?

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
BIOTALVAIN 69 16 170

SeAMK

MATURRESURSSIN SUOJELU

Inledning

- Smittskyddet omfattar åtgärder med vilka man förhindrar spridning av patogener på och inom anläggningen (extern och intern smittskydd)
- Enligt ETT inkluderas följande faktorer i sjukdomsspridning:
 - **Okontrollerad** djurhandel och djurtransporter
 - Stor djurtäthet (på gårds- eller regionnivå)
 - Negligering av smittskyddet
 - Geografiska spcialdrag, bosättningskultur
- Ett gott smittskydd är framför allt ett förhållningssätt: 1) Arbetet utförs korrekt och noggrant, 2) renheten och hygienen upprätthålls samt 3) planering av byggnader och arbeten så att spridningsrisken är liten

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

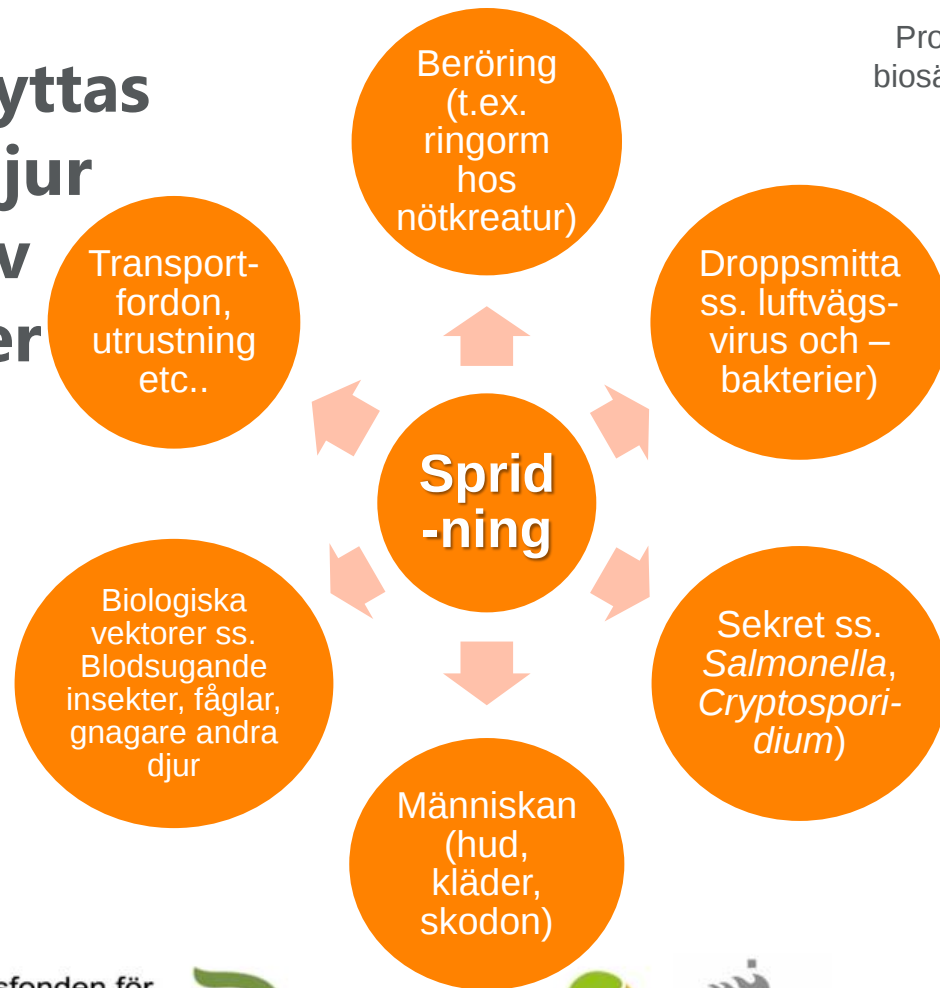
HELSINGFORS UNIVERSITET
BIOLOGIA-INSTITUTET

SeAMK

NATURRESURSIINSTITUTET

Patogener förflyttas från djur till djur med hjälp av olika faktorer

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

**Förhindra
kontakter!
Bryt
smittkedjan!**

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
BIOALIA-INSTITUTET

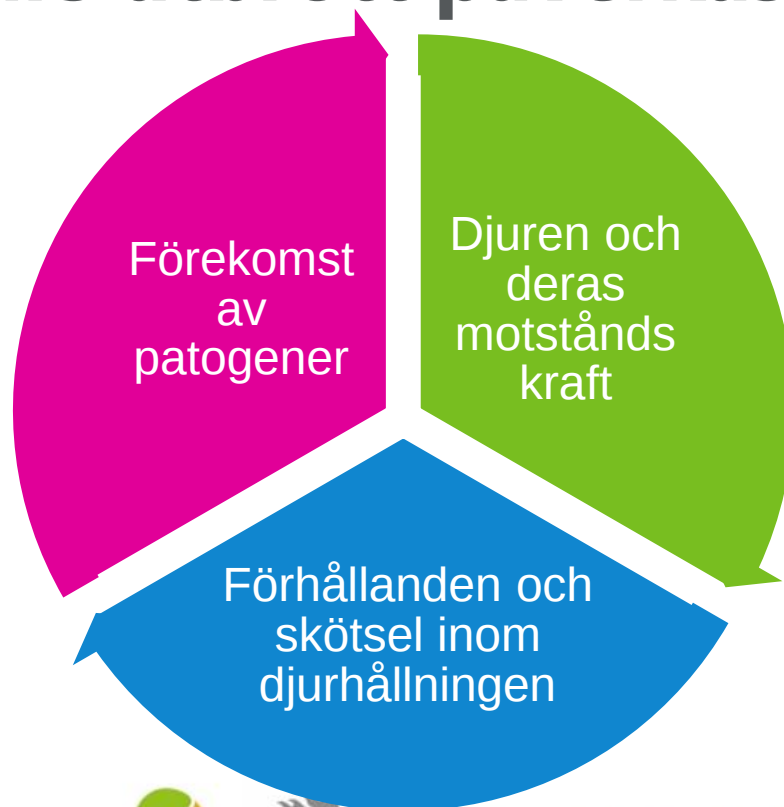
SeAMK

LUKE
NATURRESURSIINSTITUTET

Produktionssjukdomars utbrott påverkas av följande faktorer:

Bryt smittkedjan och minska andra faktorerers inverkan!

Dålig hygien och försvagat smittskydd försämrar produktionsresultaten

- ✓ Djursjukdomar kan minska mjölkproduktionen eller dygnstillväxten
- ✓ Sjukdomen kan påverka foderkonsumtionen
- ✓ Sjuka djur har en förhöjd risk att dö
- ✓ Sjuka djur behöver veterinärvård och kräver mera arbete
- ✓ Dessa faktorer förorsakar ekonomiska förluster för gården

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
RURALIA-INSTITUTET

SeAMK

Hurudanna kostnader förorsakar nötkreaturens muskuloskeletala sjukdomar på mjölkgården?

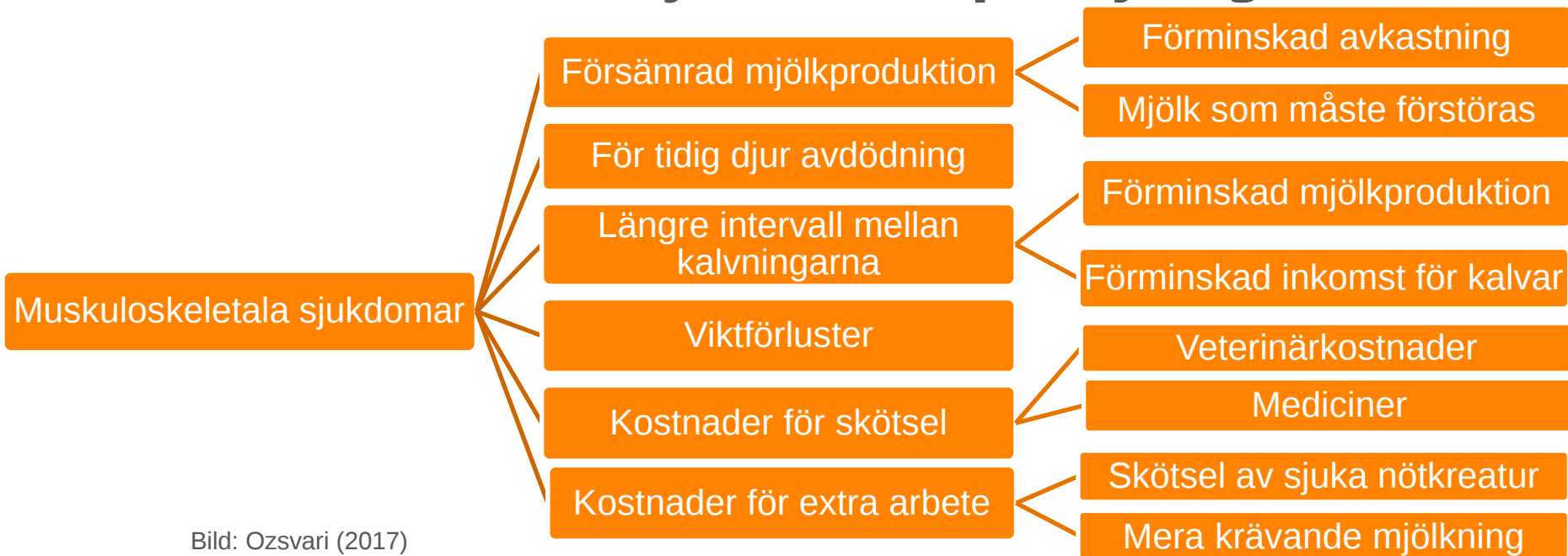

Bild: Ozsvari (2017)

Smittskyddet kan hjälpa minskning av ekonomiska förluster förorsakade av djursjukdomar!

Uppskattning av kostnadsbelastningen av somliga sjukdomar:

- Juverinflammation i Finland 270-1 750 € / insjuknad ko
- Avbrott av dräktighet 150 € / koplats / år
- Klövsjukdomar 60 € / koplats / år
- Kalvdiarré dryga 50 € / koplats / år
- Förluster p.g.a. fotsjukdomar vanligen 100-300 € / ko med fotkrämpor
- Kostnader för förebyggande av zoonotiska sjukdomar i början av 2000-talet, ungefär 4.38 cent/kg mjölk (Kilpeläinen m.fl.)

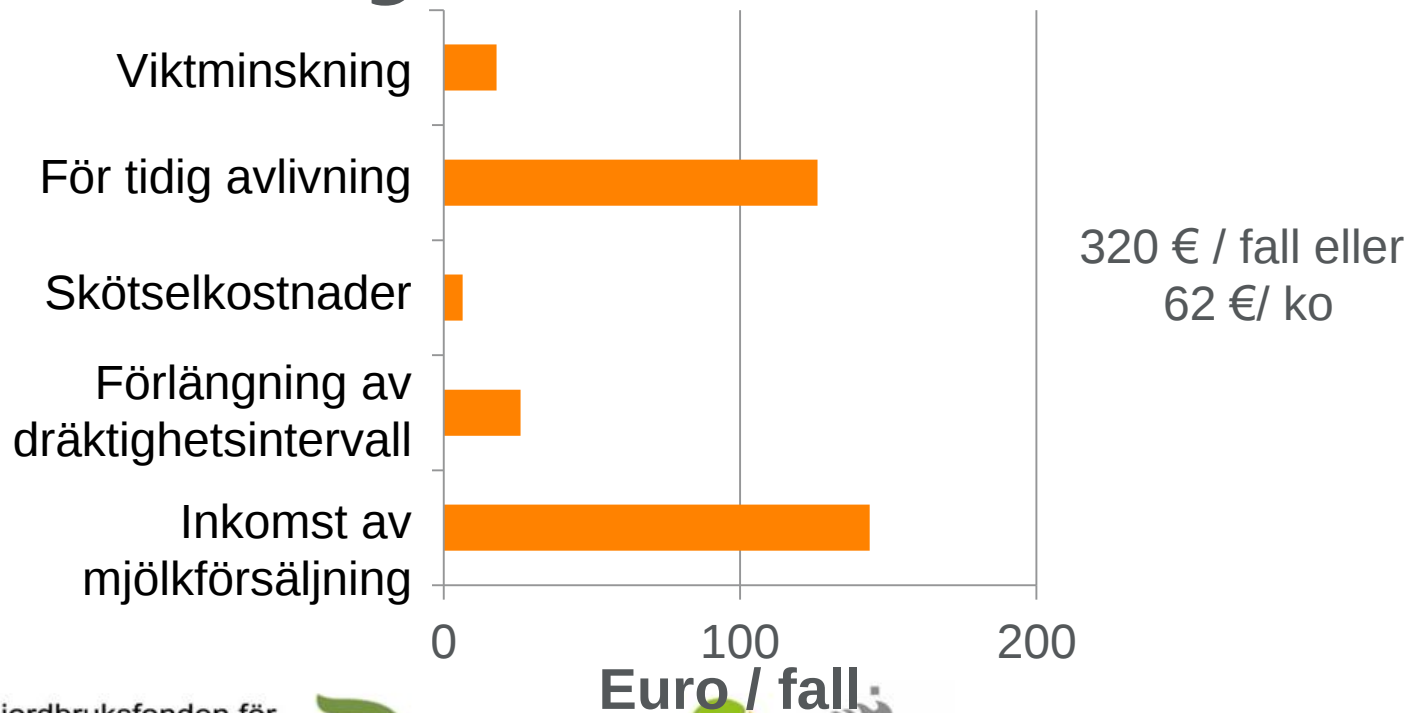
Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Ett holländskt exempel på vad en svagfotad ko kostar

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
RURALIA-INSTITUTET

SeAMK

LUKE
NATURRESURSIINSTITUTET

Hurudanna kostnader uppkommer p.g.a. smittskyddet?

Extra arbete

Materialkostnader (skyddskläder, desinficeringsmedel mm.)

Köptjänster (t.ex. veterinär-, städ- och transportservice)

Produktionskostnaderna kan vara högre ("kvalitet kostar")

Indirekta effekter på t.ex. företagets verksamhet

Övriga kostnader

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
BIRALIA-INSTITUTET

SeAMK

Luke
NATURRESURSSINSTITUTET

Producenters uppskattning av kostnadseffekten

16 Gris- och nötproducenterna uppskattar att skyddskläderna kostar 100-200 € / gård / år

Smittspärr vanligen 100 -2000 € / gård / år

Åtgärderna har olika
resurskrav

Hälsotillståndundersökning före inköp av djur kostar vanligen under 2000 € / gård / år

Åtgärder som kräver investeringar kan vara dyra t.ex. lastningsutrymmen

Med växande gård förändras djurtransporterna – vilka kontakter har din gård?

- Antalet och frekvensen av djurtransport, antalet gårdar från vilka djur tas emot och förs till samt hur mycket djuren i transporten blandas påverkar smittspridningsriskerna
- Under 2009-2015 minskade antalet nötkreaturgårdar med 23 % medan antalet transporterade djur ökade med 6 %

Variabel	2009	2015	Förändring%
Nötkreaturens antal i data	14122	10931	-22.6
Antal djur / transport	2.21	2.66	+20.4
Totala antalet djur som transporterades	203815	215063	+5,5
Antalet transporterade per gård med kontakter per år	6.53	7.39	+13.2
Antalet sända satser från källgårdar per år	7.95	9.13	+14.8
Mottagande gårdar	6070	4742	-28.0
Antalet mottagna satser per mottagande gård per år	15.19	17.05	+12.2

Mer uppmärksamhet måste ägnas åt dessa frågor

- Både gäster och gårdens egen personal skall tvätta händerna både då de går in och lämnar ladugården
- Passera inte gårdens smittbarriär utan att byta kläder och skodon
- Upprätthåll en god allmän hygien och renhet
- Ladugården rengörs, tvättas och desinficeras regelbundet och ordentligt
- Skadedjur bekämpas både i ladugården och foderlagret - viktigt även för bekämpning av salmonellan!
- Du skall känna till varifrån du köper djur och se till att de har hälsointyg före de hämtas till gården
- Kadavren förs bort från ladugården och uppbevaras svalt före de snabbt förs bort från gården

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
BIOLOGIA-INSTITUTET

SeAMK

NATURRESURSSINSTITUTET

Fast golv och torrt liggunderlag upprätthåller djurens hälsa

- Mjölkkor tillbringar mer än hälften av sin tid liggande
- Liggkomfort har en betydande inverkan på nötkreaturs välfärd, uthållighet och mjölkproduktion.
- Mjukt liggunderlag ökar nötkreaturens liggtid, minskar hältan och främjar fothälsan.
- Sand är också ett hygieniskt, funktionellt båsmaterial, särskilt för fothälsa.
- Korna föredrar vanligen halm, vilket är att föredra speciellt i kalvningsbåset.
- En gummimatta är bättre än enbart ett spaltgolv.

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Betande, utegående och luftkvalitet

- Betande ökar idisslarnas välmående, minskar deras dödlighet, minskar kalvningskomplikationerna och främjar fothälsan.
- Tillgång till rasthagen bidrar också till kors välmående och hälsa.
- Tillräcklig ventilation samt upprätthållande av renhet och hygien är också viktiga för förebyggande av luftvägssjukdomar

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Sammanfattning

- Smittskydd handlar främst om god praxis och eliminering av riskfaktorer
- Håll ytor som är i kontakt med ämnen, som kommer in i djurets mun t.ex. foder och vatten, rena
- Riktlinjer för hantering av sjukdomsrisker hos boskap finns på ETT:s hemsida: <https://www.ett.fi/sv/notkreatur/smittskydd/>; motsvarande sida på finska <https://www.ett.fi/nauta/tilatason-tasosuojaus/>

Tack för Er uppmärksamhet!

